

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділя і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Грізна хмара.

(X) На політичнім овиді Європи висунула ся від недавного часу темна хмара, котра заповідає грізну тучу, що може мати вельми важкі послідовности для могутчої Німеччини, а крім того також довести Австро-угорську монархію до небезпечної безвиглядної запутанини.

Умови заключені в Ревлю вказують, що Австро-Угорщина в заграничній політиці спинила ся в небезпечнім становищі, котре може нанести їй більше шкоди, як внутрішній розлад. Показує ся, що Англія вимірила свої стріли на Німеччину, котра властиво не має безпосереднього інтересу в македонській справі, але віділила Австро-Угорщину, а Німеччина не хоче виступити до боротьби з цілою європейською коаліцією в обороні нашої монархії. Англія намагає ся знищити раз на все німецьку заграничну політику, котра простирає свої залізничні від Орсови до Царгорода, звідтам до Багдаду і перського заливу, а з другого боку від Алеппо по Медіну і Мекку, а свої капітали, своїх інженерів і військових інструкторів віддає на услуги султани та хитрою і послідовною політикою бажає вихиснувати іслам яко кріпке забороло проти світового володарства Англії.

Німеччина висунула хитро імперялістичну політику — а Англія підносить могутній удар на довге рамя Німеччини і трафляє нашу монархію. Англія дуже радо виголошує гуманні промови, дає гроші на такі благородні цілі, як визволенє народів на Балкані, а до балканського комітету в Лондоні належать найвизначнійші представники духовенства, аристократії і днешникарства. Але при всім тим відбуває ся різня болгарских і сербских ватаг, і доходить до того, що треба буде на останку приступити до розв'язки турецького питання, до поділу Туреччини. Нема нічого більше понижуючого і болючого для Австрії, як те маловаженє, що проявляє ся в усіх чи сленних розвідках англійских днешникарів і англійских місячників про балканське питанє як раз супроти найбільш інтересованої сусідної держави Австрійско-угорської.

А се опирає ся не так на незнаню житєвої зв'язи деяких народів нашої монархії з населенєм Македонії, як радше на добрих на жаль інформаціях про наші внутрішні відносини, про ослабленє нашої армії Мадярами і про неможливість сильної, повітним обставинам відпо-

відної політики заграничної у нас. З многих важних представлень можна напевно догадувати ся, що они походять з пера добре поінформованих мужів в заграничній службі англійській або що они сими інформаціями руководять. А треба тямити, що в Англії не роблять політики, до котрої не підготовлено би наперед основи в прилюдній опінії і необроблено її як слід. Про Австро-Угорщину говорить ся там всюди з таким легковаженєм, як би она лежала на другій півкулі. Лише Німеччина є грізним ворогом, а коли мова про Санджакську залізницю, то зараз говорить ся і про Багдадську, котра є страхом для англійских імперялістів. Може Англії поведе ся виперти Німеччину з непевного ще її становища, яке нині она займає в турецьких областях, але се на заході Балканського півострова викличе конечно пожежу, котра може перенести ся і на сусідні австрійські краї.

В Босні і Герцоговині кипить, в Баялюці згноблено ворохобні почини і увязнено заговорників, а були також вісти, що до Петербурга вислано з Босни і Герцоговини петиції, щоби Австро-Угорщину приневолено до сповнення повіреного їй Берлінським договором посланництва і наданя тим краям прав і свобод. Лише з усею силою добре організованої публичної сторожі удає ся тамошній управі удержувати спокій.

А недавно висловив ся оден Серб, що „сербско-хорватский нарід, що заселює Сербію, Боснію і Герцоговину, Далмацию, Черногору, Хорвацію й Істрию, мусить зєдинити ся і зєдинити ся, чи то з Австрією, чи без неї“. Треба тямити що сей нарід, хоч що до ісповіданя поділений, є національно одноцілий, отже супроти сеї обставини наведений вислів Серба є великим і важним питанєм, бо Австро-Угорщині не може се бути байдужною справою, чи сей нарід, що числить около 10 мільонів, буде приятелем чи ворогом нашої монархії, чи на полудневих межах єї витворить ся нова ірредента, котра може довести до відорваня якоїсь області від Австро-Угорщини. Ще не за пізно, щоби поправити ці похибки, які зроблено супроти Сербії і Черногори, одначе крайна пора вже зрвати з механічною політикою, котра не зважає на оживляючу ідею єдности і національного розвитку, бо лише ся ідея може народам обезпечити животворний розвиток.

Дивним способом і Славяни і Мадяри говорять про пангерманізм в Австрії. Німці заняли оборонне становище в Ав-

стрії і хотять обезпечити свій стап посідана здобутий високою культурою. Одначе Німці не мають нічого до втрати, бо одинока зв'язь, яка німецькою мовою лучила армію, одноціла німецька єї коменда, нині не єствує наслідком національних змягань Мадярів; одначе Німці, котрі культурно стоять так високо, не потребують бояти ся небезпечности винародовленя.

В останних чотирох десятиліттях для обезпеченя своєї верховлади ділили ся Німці властиво з Мадярами і з Поляками і лишали тим народам повну свободу розвитку, котру они використовували для обмеженя розвитку інших народностей в Австро-Угорщині.

Німці не потребують бояти ся сего, щоби Сербо-Хорвати зєдинили ся (перед кількома роками Вольф в австр. делегації застерігав ся проти злуки Босни і Герцоговини з австр. краями, вважаючи таке скріпленє славянського живла великою грозою для німецького населеня Австрії), щоби усунути теперішню, механічну систему дуалістичну в монархії а оперти її на основах національної федерації.

Інакше се представляє ся для Угорщани, котра так величає ся своїм державним правом, толкованим на всі можливі способи. Для Угорщини питанє балканського союзу славянських народів представляє чималу трудність, а іменно, чи сей союз мав би стояти під кермою Австрії чи Угорщини. Мадяри відпекували ся також злуки Босни і Герцоговини з Угорщиною, щоби не скріпляти там славянського живла і не творити собі небезпечности і тому передовсім змагають до того, щоби вигворити одноцілу мадьярську велику державу а ціле поступованє угорського правительства супроти немадьярских народностей, а особливо супроти Хорватів потверджує сі змаганя Мадярів до змадьярченя всіх інших народів. Однак всі ті змаганя показують ся даремними і безуспішними, а з другого боку стають доказом, що Угорщина не може стати тим оередком, коло котрого мав би угрунтувати ся союз балканських народів. Але історичний розвиток нашої монархії вказує на те, що єї будучина лежить як раз в могутнім союзі державним на новітних основах національних. Політика, яку нині веде Угорщина, не може однак осягнути і сповнити сеї задачі, реформа виборча повинна там промостити дорогу немадьярским народностям до національного розвитку на основі рівноправности, а се може вигворити услівя, котрі будуть сприяти ви-

творенню прихильності до Австро-Угорщини між балканськими народами. Але час наглить, бо вже може в найближшій порі прийти до важних рішень.

Політичний огляд.

Заграниця.

В Індиях мають Англичани неприємні хвилі. Хоть більша частина виобразованих Гіндусів є противна всякій анархії і замахам, то однак творять ся там конспірації крайних живел і доходить навіть до кидання бомб. Таких випадків було вже кілька. Найновішим випадком є замах на стації Конкагари західно-бенгальської залізниці. Кинено бомбу до вагону другої класи, в котрім їхало двоє Англичан. Оба тяжко ранені. Недавно оголосило індійське правительство два закони, накладаючи острійші кари за уживане вибухових материялів і за надужите свободи слова. Закони ті обурили крайних Гіндусів, котрі пустили памфлет проти англійського правительства, пригадуючи йому кроваве повстанє Гіндусів в р. 1857. Ся відозва заповідає велику борбу на 1917 рік, коли то «Незалежні Індії вступлять триумфально в сьвіт і пимстять кров своїх мучеників за свободу».

Рух, що має на цілі утворенє полуднево-африканського союзу, приберєє щораз більші розміри. Англійське правительство готове признати будучому союзови як найширшу автономію на взір Австралії або Канади. Сполучені держави полудневої Африки обнимали би Каплендію, Наталь, Трансваль, Оранію, Родезію і сумежні землі. Початок уже зроблено, бо 22. червця виступили рівночасно президенти міністрів в парламентах Капл, Трансвалю і Оранії з внесенєм, щоби парламенти повзяли відповідні ухвали з жадаєм утвореня союзу. Президент трансвальських міністрів п. Бота (давний герой в війні против Англичан) сказав в своїм парламенті, що краї полудневої Африки мають перед собою дві дороги: або політичне відокремленє і конкуренцію зі собою без кінця, або спільну працю для могутости і щастя полудневої Африки. В загалі настій є прихильний для нового проєкту і поодинокі краї мають вибрати невдовзі делегатів на спільну конференцію, котра ухвалить услівя утвореня нової держави. Она полищить ся під скиптром короля Едварда, але буде майже самостійна, з власним правительством, армією і фльотою. Населенє кільканайцять-мільонове буде складати ся головно з Голяндців, Англичан і Чорних.

Англійське правительство п. Аскіта переводить енергично декотрі ліберальні реформи, котрі полишив єму в спадщині сьмілий розум помершого Кампбел-Банермана. Одною з тих реформ є загальне обезпеченє старости через виплачуванє з державного скарбу доживотних пенсій всім старцям обох полів, повисше 70 року житя. Сей закон ухвалила вже палата громад в другім читаню. Другий закон се заведеє осмигодинного дня робочого в копальнях. І сей закон певно буде ухвалений в другім читаню (в першій ухвалено). Попирає сей закон міністер внутрішних справ п. Гледстон (син славного політика) і лиш нечисленні консервативні бесідники противили ся тій реформі під покривкою, що скороченє робочого дня в копальнях піднесе ціну вугля, що буде утяжливим для консументів.

В американських Сполучених Державах уложило міністерство війни плян злучки регулярних війск і т. зв. народних гвардій існуючих в кожній поодинокій

державі, в одну армію. Нова злучена армія одержала би одностайну організацію і взросла би до 250 тисяч людей (нинішне регулярне військо числить ледви 60 тисяч жовнірів). Генерал Олівер, віце-міністер війни думає, що здійсненє сего пляну було би першим практичним кроком на дорозі утвореня великої армії американської, бо до тепер не посідає Америка навіть спільного військового заряду для всіх держав. Злучену армію задумує міністерство війни поділити на 8 сталих корпусів на європейський спосіб. Коли сей плян буде скоро виконаний, то американська армія буде подібна до англійської, де ще жовніри служать з найму. Хто знає, чи з часом не заведе у себе примусові повинности військової на пруский спосіб.

Промова п. д-ра Олесницького

виголошена в палаті послів при бюджетовій дискусії дня 1. червня 1908 р.

(Конець).

Одною з найбільших трудностей в безперечно пануючя у нас система подвійної адміністрації, державної і автономної. Справедливо каже згаданий мною проєкт правительства з р. 1904, що ся подвійна система не остає в згоді з економією сил, що при одноцільній організації тими самими силами можна би далеко ліпші досягнути успіхи. Дальше річ певна, що наслідком сеї системи дуже часто виходить баламутство у відмеженю компетенції державних і автономічних органів і часто лучає ся, що в якійсь справі політичній і автономічній влади видають суперечні заповідженя. Я не належу до противників автономії, але на підставі досьвіду в нашім краю мушу сказати, що система подвійної адміністрації є з одної сторони для населеня занадто коштовна, а з другої сторони для інтересів єго в деяких річах шкідлива. В краю чи в повіті, де живе побіч себе кілька народностей в політичній ворожнечі, мусять, розуміє ся, національні ріжничі відбивати ся також і в складі вибраного заступництва а такі заступництва не можуть бути безсторонними властями.

До найважніших задач повітової адміністрації належить надзір над громадами. Сей надзір мають у нас староства, але головно автономічні повітові ради. Та мимо того подвійного надзору панують у нас нечувані і незвичайно сумні відносини, бо повітові ради попирають з політичних причин тих начальників громад, що ідуть їм при виборах на руку; через те ті начальники в громадах ведуть розбишацку господарку часто безпереривно по кілька періодів. Для того у галицких Русинів, що вже виборчою ординацією заступлені в кожній повітовій раді на меншість, відзивають ся не без рачії голося за знесенєм повітових рад. Мої домаганя не йдуть так далеко, тим більше, що оно при теперішних політичних відносинах нашого краю не далося би перевести; всеж таки гадаю, що для ухиленя теперішного дуже некорисного стану річий конче потрібна є реформа в тім напрямі, щоби утворити органічну злучку державної і автономічної адміністрації.

Не пора тут виводити, як тая злучка мала би виглядати. З ріжних сторін радять, щоби задачі адміністрації передати келегіяльним інституціям, зложеним в части з заступників населеня, під проводом державного урядника. Можна мати всіляку гадку о сій раді, але не можна заперечити, що утворенє таких колегій для поагоджуваня адміністраційних правних справ і для адміністраційного судівництва могло би бути дуже корисне, ко-

ли би заразом завести в тім судівництві поступованє оперте на прилюдности, устности і безпосередности та в міру потреби покликуюно також людей фахових. При такій організації адміністраційного судівництва дістало би населенє за поруку своїх прав, а з другої сторони мусів би з того вийти розділ адміністраційного судівництва від адміністрації. Сей розділ належить також до найважніших домагань населеня.

Nemo iudex in causa propria! Але теперішня організація адміністрації не зважає на сю засаду. Адміністраційні влади видають розпорядженя, що доторкають прав сторін, і ті самі влади рішають о тих правах сторін. У нас в одних руках є і адміністрація і адміністраційне судівництво; а з сього виходить велика колізия обовязків, котра у високій мірі і безсторонність влади захитує і небезпечна є для прав сторін.

Коли вже говорю о розділі функцій адміністраційних властей, то мушу ще замітити, що до обтяженя політичних властей працею не мало причиняє ся те, що они мають єще й управу державної скарбовости. Кожде староство є заразом і податковою інстанцією; шеф краввої політичної влади є заразом президентом краввої влади скарбової. Та не зважаючи на обтяженє працею, треба сказати, що адміністраційні влади не богато зискують на повазі і довірю тим, що мають у своїх руках управу податків, так що вже і з сего огляду бажалось би, щоби відняти їм управу скарбовости.

Так само і для шкільництва здалось би утворити окрему організацію і відділити єго від політичних властей, тим більше, що впливи політики зовсім не можуть причинити ся до успішного розвитку шкільництва.

Отже відділити адміністраційний вимір справедливости від адміністрації; зробити з адміністрації власть безсторонну, фахово кермовану, але й щирим горожанським духом овіяну власть; відділити від неї скарбову і шкільну управу; обмежити до найконечніших випадків поліційне судівництво і піддати єго у вишій інстанції судам; вкінци потворити адміністраційні повіти після народностей поодиноких країв, — отсе були би засади нової організації адміністраційних властей, котра, оперта на прилюднім, устнім і безпосереднім поступованю, спровадила би корисний і горячо бажаний переверот.

Для того позволю собі відчитати отсю резолюцію:

«Взиває ся ц. к. правительство, щоби в як найкоротшій часі внесло в палаті послів проєкт закона в справі реформи організації державної адміністрації і адміністраційного поступованя, котрий має опирати ся на отсих засадах:

„1. Від адміністраційних властей має бути відділена і окремо зорганізована управа скарбова і шкільна;

„2. теперішні адміністраційні повіти 1. інстанції мають бути зменшені і в краях з мішаним населенєм по можности обіймати одну народність;

„3. для поагоджуваня правних справ мають бути утворені колегіяльні інституції під проводом державного урядника, зложені в части з урядників, в части з заступників населеня;

„4. для всіх адміністраційних справ має бути заведеє поступованє, оперте на прилюдности, устности і безпосередности;

„5. поліційне карне право має бути як в материяльнім так у формальнім напрямі основно зреформоване відповідно новітнім правним поглядам і лише до найпопільніших випадків обмеженє».

Мої панове! В кругах, котрі займають ся реформою адміністрації, не брак

розуміє ся, песимістів, а той песимізм, треба признати, при теперішніх обставинах не є без рації. У одного з найвизначніших учених, що сею справою займають ся, у д-ра Тецнера, читаємо в єго критиці зложених правительством в року 1904 студий отсю замітку: «Автори проекту реформи певно не таїли перед собою того, що для очищення великої Австрійської стайні австрійської адміністрації ще не народив ся Гераклъ. Бож наперед треба би повалити двох великанів, котрі стоять на варті перед воротами тої стайні; а тими великанами є: політичний єгоїзм у своїх протеозавричних формах і апатія населеня».

Мої панове! Я бажав би якраз нашій народній палаті тої Гераклевої сили, котра би їй дозволила забратись до великого діла реформи австрійської адміністрації та успішно і на славу єго доконати. (Живі притакуваня і оплески. Бесідникови гратулюють).

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В веділю: руско-кат.: Евсевія сщм.; римо-кат.: Івана і Павла. — В понеділок: руско-кат.: Аґрини м.; римо-кат.: Домініки Ісаї. — Ві второк: руско-кат.: Рож. св. Івана Хрест.; римо-кат.: Івана з Д.

— **Примір до наслідуваня.** Коло Рогатина лежить село Заланів, а парохом є там о. Емільян Ваньо. В своїм часі ми писали, що в Заланові будують „Народний дім“, величавий будинок з просторою салею на представлення і віча, яка помістить півтора тисячки народа, а попри салею є кімнати на читальню і льокаль для позичкової каси. Дім сей, як дізнаємо ся, тепер викінчує ся і небавом буде відданий до ужитку. Зазначимо, що фонди на будову зложили самі селяни і кожний відробив при будові припадаюче на него число днів. Так спільними силами завдяки ініціативі і праці о. пароха село Заланів перше буде мати найбільший будинок на публичні цілі. Ще одним вирізняєсь Заланів від інших наших сіл, а се приватною рускою гімназією. Гімназія на селі се нечувана у нас річ, але правдива. Гімназію отворено 1. грудня 1907 — першу класу, а по трех тижнях пригтовляючу класу. До 1. кл. гімн. згодосило ся 18 учеників, до приг. класи 16. Хлопці були не лише з самого Заланова, але і з інших повітів та сіл рогатинського повіта. Учили два академики, пп. Олійник і Береза. Вислід науки був в порівнаню з коротким часом і серед інших тяжких обставин прямо сьвітлий. З 18-ти вписаних учеників до 1. класи оден вступив, з решти здало приватно іспит до 2. класи гімн. у Львові 13 учеників, зпоміж них 4 відзначаючо, а лише 4 упали. Ученики пригот. класи складають нині вступний іспит до гімназії у Львові.

Отсе реальна праця на селі, без крику, самохвальби, крок за кроком о. парох веде нарід до красної будучини, готує єму ліпшу долю, еднаючи єго і в церкві і в читальні „Просьвіти“ та пожарнім „Соколі“. Як „Народний дім“ так приватна гімназія завдячують своє єгтованє о. Ем. Ваньови, який дав ініціативу до єї зорганізованя, сам спровадив і удержував власним коштом двох академиків, учителів і за свої гроші справив всім ученикам всі потрібні книжки і шкільні прибори. Наш інформатор зазначає, що парохіяни о. Ваня відносять ся до него з великим довірем як до свого батька, та що сего року дійде число учеників зголошених до гімназії до поверх півтора сотки. Доси родичі учеників не платили за науку ані сотика, але від тепер має ся назначити бодай якась мала місячна оплата.

— **Вісти з Бразилії.** З Marchall Mallet ad Rio Claro пише дня 27. мая 1908. о. К. С. до радника Т. Реваковича у Львові: Відвідаєм недавно руску колонію Жангаду. Церков в ній величава; тепер наміряють побивати баню бляхою. Дім для сьвященика руского просторий. Є в ній трета салья обширна, догідна на представлення, віча ітд. Читальні є дві „Просьвіти“; одна від другої далеко віддалена. Школи не мають коло церкви, бо не хотять платити учителеви. За рікою, де менша часть Русинів мешкає, а далеко від церкви, удержує школу п. Шаравара. Трафляють ся такі неприхильні науці батьки, що оден хлопець — хоть сліпий на одно око — учив ся при місяцєви, бо батько жалував сьвітла в хаті. — Колонія Кандідо має тепер школу, бо московскі Українці поутикали від роботи при колії Sao Paulo Rio Grande do Sul, до котрої мимо осторіг зі сторони Руского Товариства Рафаїла у Львові звербував в зимі 1903 граф Lehon 600 людей в бюрі у Львові, і забігли на колонію Кандідо. Оден з них учить, другий робить в церкві іконостас майже лип за харч. — В колонії Порт (Victoria Unio) є Русинів за містом 20 родин. Церковця там хороша. Школи нема задля браку охоти посилення до неї дітей і оплачуваня учителя. Русини удержують ся по більшій части з того, що продають в місті свої домашні придбаня, кури, яйця. В тій колонії, учать ся радше по бразилійски, як по руски. Русначки-дівчата виїшли всі за Італійців і Бразиліян; за Русинів не хотять іти, бо треба робити. — Вернувши на колонію Rio Claro, довідаєм ся, що приїхали до Куритиби (столиці держави Parana) два московскі сьвященики. Коцюмбас живучий в Куритибі (ворог нашої Церкви) зателеграфував до Занька (провідника Русинів в Rio Claro, неприхильного оо. Василян), чи хотять одного з тих сьвящеників у себе мати. Противники оо. Василян, що загорнули в Rio Claro церков, просторий будинок для сьвященика з ґрунтом дяківским і з великою українською бібліотекою під свою власть, радо пристали на се; однак Занько боїть ся їх запросити. — Щоби молодіж гуртувати, треба ту оснувати товариство „Сокол“. Просив бим прислати кілька статутів і книжки вправ. Для усуненя анальфabetизму було би добре букви прислати, при помочи котрих можна би легко виучити ся читати. Прошу заперенумерувати книжочки з „Просьвіти“, вписавши мене в члени товариства „Просьвіти“. У нас тепер осінь. Мраки панують майже до полудня. Ночами зимаю проникаюче. Корчують люди дерево, котре кілька місяців схне; відтак палать єго і сіють на згариди жито. Дяк Питльованій поїхав на нову колонію „Бом Жардінъ“. Спів хоральний розлетів ся. Книжки церковні, виславі Ставропігією у Львові ще в грудні, досі не прийшли.

— **Новий віцепрезидент вис. суду кр. у Львові.** Цісар іменував віцепрезидента краєвого суду у Львові з титулом президента окружного суду, Станислава Пшлуського, віцепрезидентом висшого суду краєвого у Львові. През. Пшлуський має 56 літ. Практикантом, авскултантом і адюнктом був в судах у Львові і в Тернополі. Там зістав заступником прокуратора і в тій рані повернув до Львова. Перед 12 літами став іменованим радником суду у Львові а в 1897. р. президентом окр. суду в Золочеві. В 1900. р. обняв управу краєвого карного суду у Львові.

— **Північна зоря.** Ніч з вторника на середу сего тижня представляла незвичайне і рідко у нас бачене явище. Тої ночі виступила на півночі чудова північна зоря і з темної ночі зробила немов білий день. Наші людоньки дивували ся, що північна половина небосклону ясна була з вечера як при сході сонця, а та ясність своїм біло-срібним блеском поривала прямо за очи. Осередок осьвіченого підтинка небосклону поблискував срібними проміннями і сьвітив як до білого жару розтоплене залізо. У нас найкрасше виступила північна зоря по заході сонця до пів до 12. години, хоч небо було ясне цілу ніч, а день розвиднив ся зараз по 1. годині по півночі. Чим далше на пів-

ніч, тим північна зоря представляла ся маєстатичнійше.

— **Мороз в липцю.** Разом з північною зорею в ночі з 30. червця на 1. липця загостив до нас страшний ворог всякого ростипного життя — мороз і заморозив в деяких околицях Галичини всі чутливіші на тепло ростини. Тепломір упав тої ночі до нулі і коли відтак вже в середу сонце високо підняло ся, показував ще + 2° степені Ц. Нещастє нанесене морозом виявило ся аж по огрітю повітря до 10° Ц. Бульба, гречка, просо, фасоля, огірки, кукурудза, кінський зуб і ин. ростини опустили приморожені листки. Навіть вівса, ячмена, пшениці і жита потерпіли страшно від морозу, бо зерно в молочку заковязло від студени. Сі вісти про нещастє для хлібороба наспіли із сторони Равщини. Чи мороз дав ся в знаки також ишим східним повітам нашого краю, поки що не знаємо.

— **Роздача сьвідочств.** Нині по роздачі сьвідочств з другого курсу скінчив ся шкільний рік у всіх львівських школах.

— **На угорській Русі** настала сего року велика посуха і випалила всю збіже на полях.

— **Нагорода 200 К за відшуканє пропавшого студента.** Пошукує ся 14 літнього хлопця, Станислава М., ученика 3. класи реальної школи у Львові, який дня 16. червця с. р. в шкільнім мундурі і темній пелерині видалив ся зі Львова. Пошукуваний хлопець є малого росту, шатин о повнім лиці, рум'яний, о темно-півних очах, котрі підчас розмови прижмурює. Можливо, що товаришить єму другий студент, бо дня 19. червця с. р. виділи якихсь двох незаних студентів на сільским цвинтарі в Низколивзах, в бучацьким повіті. Нагороду в квоті 200 (двіста) корон для особи, котра в пошукуванях успішно поможе, зложено в канцелярії д-ра Тадея Соловія, адвоката краєвого у Львові, ул. Міцкевича ч. 3, куди належить надсилати дотичні відомости.

— **Ше оден касиєр!** Якийсь час не було чути про утечу касиєрів, що стало було в Галичині пошестію. Аж ось доносять зі Збаража, що звідтам пропав тамошний громадский касиєр. В касі стверджено поки що брак 400 К. За те великі довги оставив касиєр в тамошних торговлях.

— **Страшний пожар.** З Равщини доносять нам: В селі Піддубцях повстав вчера то є в пятницу по полудни з невислідженої причини на західній загороді села страшний пожар. Позаяк майже рівночасно звів ся страшний вихор, що дув з західної сторони до сходу, проте майже в одну мить розніс ся огонь по цілім селі. Се був дійсний образ горіючої Трої. Задля сильного вітру о ратунку не було бесіди. З усіх сторін прибули сторожі огневі, а помочи не мож було дати ніякої. Нині з вимкою кількох хат, школи, церкви і фільварку з цілих загород селянських лише попів остав ся.

— **Як гасити алкоголь?** При пожарі не все гасить ся водою. Є гази і течі, яких палене вода віддержує, або нічого або дуже мало помагає. Часто можуть стрітити ся сільскі пожарники з гашенем пропивацій або коршем, в яких є склади алкогольів, як горівки, румута спиритусу. Ті течі мають ту прикмету, що мішають ся з водою, а тоді стають менше запальні, але при легкім зливаню їх водою горять дальше. Борба з ними тяжка і небезпечна. При пожарі належить алкогольі забезпечити від огню, отже або усунути в безпечне місце або обсыпати землею або піском, а потім зливати водою, щоби від горяча не запалили ся. Если алкоголь горить в якім замкненім місці, як приміром в пивниці, то огонь можна задусити, засипуючи землею всі отвори, як двері і вікна, аби повітре не мало там приступу. Еслиж алкоголь горить на вільнім воздусі, то треба єго спустити рівчаком до якого збірника води, ставу, саджавки або баяри, а він змішавшись з водою там скоро погасне. Можна також і на місци загасити палаючу огнем бочку горівки, если влеть ся до неї богато води. При ратунку магазинів з горівкою в ночі пожарники повинні уживати ліхтарок безпеченства, бо від звичайної ліх-

Телеграми

з дня 4. липця.

тарні могли би запалити ся гази, що їх витворюють алкоголь під впливом горяча. Пожарник, який замочив ся спиритусом, рішучо не повинен брати участі в дальшій ратувці, бо може навіть здалека запалити ся. В такому випадку сейчас кладе ся запареного на землі і накриває ся м'якою матерією, щоби спинити приступ воздуха і задусити огонь.

Напад на поштовий віз. Коло Тифлісу на Кавказі напала ватага опришків на поштовий віз, ескортований 4 жовнірами. Опришки кинули бомбу і серед замішання заграбили 20.000 рублів. Один урядник, один жовнір і один опришок згинув, а один урядник почти тяжко ранений. Одного опришка сіймано.

Щаслива мати. Америка є краєм неімовірностей. В Новім Йорку живе родина Гатовських, яка в 15 літах супружого пожиття придбала 30 діточок. Щаслива мати має 32 літ, „щасливий“ батько 40 літ. Останнім разом прийшло на світ відразу четверо діточок-хлопчиків, а перед тим найменше по двох.

Гумористичний кутик.

Нинішні діти.

Вуйко до кількालітного Никольця:

— Чим би ти, Никольцю, хотів бути?

— Тим, що вуйцьо.

— А то чому, моя дитино?

— Мама каже, що вуйцьо нічого не робить, а жие добре коштом кривняків.

Оповідки.

3 львівської архієпархії. Канонічну інституцію дістали оо.: Теод. Гураль на Якимів, Йос. Марицький на Коростовичі, Волод. Давидяк на Жуків, Мих. Коритко на Богатківці і Алекс. Коритко на Ляшки королівські. — Завідателями назначені оо.: Ізид. Дольницький в Лисятчах, Ром. Березовский (ex currendo) в Монастирці, Ник. Кулицкий в Берліні, Теоф. Прийма в Оплуцку і Ром. Волощак в Волі великій, а сотрудниками оо.: Волод. Биневиц в Вишенці, Мих. Брикович в Сущині, Ник. Щепанюк при архікатедральній церкві у Львові, Теоф. Прийма (ex currendo) в Хмільні і Йос. Лох в Розвадові. — О. Іларій Пачовский, парох Борщевич, назначений дійсним радником митропол. консисторії в правом уживаня червоного пояса і фіолетового колпака. — Правом ношеня червоного пояса наділений о. Адальберт Глиньский в Миклашеві. — Титул радника митропол. консисторії дістав. о. Григ. Гіряк в Винниках. — Референтом митропол. консисторії іменованій о. Лл. Паньковский, віцеректор духовної семінарії у Львові. — Крилошачькими відзнаками наділені оо.: Фил. Пелех в Толщеві, Лев Курманович в Запівотві, Іван Билинкевич в Грибовичах великих, Волод. Брильський в Гряді, Іван Божейко в Ставчанах, Ник. Левицкий в Оброшині і Вал. Харлампович в Завидовичах.

Прогулку на Грунда (за личаківскою рогачкою) уряджує „Руска Бесіда“ ві второк в свята Рожд. св. Івана Хрест. Початок о 4 год. В програму входять товариські забави і танці при музиці. Вступ до павільону 20 сот.

Іменованя. Міністер скарбу іменував старшого геометра евіденційного I кл. Ант. Корляковского, інспектором евіденційним в VIII. класі рангі для округу крайвої дирекції скарбу у Львові, дальше геометрів евіденційних I кл. Йос. Ольшевского, Стан. Михалика, Вол. Мацілинського, Йос. Стоєвского, Ант. Смулку, Ем. Гульвинського, Іпол. Сіґніо, Фил. Давма, Каз. Садового, Мих. Седмогряя і Ів. Пельчарского старшими геометрами евіденційними II кл. — Міністер судівництва іменував в міністерстві судівництва адюнкта дирекції помічних урядів, Корн. Боняковского, директором помічних урядів.

Петербург. 103 послів поставило внесене в думі, аби знесено кару смерті. Внесене підписала ціла ліваця і кількох октобристів.

Лондон. З Тебріс в Персії доносять, що там відновили ся розрухи.

Тегеран. Від часу заведеня ту стану облоги не лучила ся ніодна грабіж. Торговлі стоять отворені. В місті настав спокій. Проклямацію шаха з назначенем нових виборів на жовтень, оповіщено оноді.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Прїїхали дня 3. липця: Зофія Пясецка, Реклинець; Юлія Брикова, Калуж; Михайло Крушельницький, Глецава; Михайло Кліщ, Сулятичі; Андрей Лукашевский, Домброва; Семен Тенюк, Журавно; Сильвестер Герасимович, Лешнів; Тадей Граб, Підгайці; Андрей Лунів, Осьвендім; о. Іван Алиськевич, Ярославичі, Стефан Карчизин, Дубів.

Штучні навози.

При суперфосфатах по 20 до 40 К опусту на вагоні і зворот коштів перевозу (фрахту) а при томасині по 15 К опусту на вагоні оферує Спілка для господарства і торговлі в Перемишлі.

Морелі найкрасшої якості, щоденно свїжо зривані з дерева, 5 клгр. кошк franco 3 K 80 с. Пересилка залізницею 4 кошків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(4—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Біліньского в Збаражі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурситов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по св'ященниках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Поручає ся дешево і совісне Артистично ритівниче заведење А. ЗІІМАНА

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожій і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіальних. (35—?)

ФІРМА

ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ склад заліза і залізних товарів

Львів, ул. Сохішка ч. 26.

поручає свій багато заосмотрений склад блях цинкових, чорних і мідяних до покриваня будинків і церков по фабричних цінах, як також і всяких керничних приборів. (3—4)с.

20 до 40 корон опусту!

— СПІЛКА ДЛЯ ГОСПОДАРСТВА І ТОРГОВЛІ —
— в ПЕРЕМИШЛІ —

радять всім П. Т. хліборобам замовляти вже тепер штучні навози на осінь, бо достава в місяцю серпни і вересни буде як що року трудна. При чім оповіщуєсь, що в тім році удалось дирекції від фабрик суперфосфатів узискати так корисні услівя, що дає опуст на вагоні суперфосфату 20 до 40 корон. Залежить се від рода (назви) і ціни навозу і потручує з рахунку фрахт, чого ніяка друга фірма не робить. Радимо тому спішитись з замовленнями суперфосфату тим більше, що в тім році фабрики мзють малі запаси то масини, від котрої даємо по 15 корон опусту на вагоні.

Цінник в друку і розіслєсь єго вскорі, на жадање однак подамо ціну відворотно.

Диренція.

в(2—4)

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашних і господарских, збіжа і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносяти по 10 прі.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають подіси „Дністра“ при уділюваню позички.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Краківскім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить ниший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділеня агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізані.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	K 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальной	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотрєня	„ 40,000—
Разом сума	K 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вдочі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

